

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ННЦ «Інститут біології та медицини»

Кафедра внутрішньої медицини

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з науково-педагогічної роботи
Ольга ХАРЧЕНКО
«17» червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА З ОЦІНКОЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ
для студентів

галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
напрямок підготовки 224 «Технології медичної діагностики та лікування»
освітній рівень Бакалавр
освітня програма «Лабораторна діагностика» «Дієтологія»
вид дисципліни Обов'язкова

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2021/2022</u>
Семестр	<u>4, 5</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>6</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>
Форма заключного контролю	<u>4 семестр – залік</u> <u>5 семестр - іспит</u>

Викладачі: проф. Бульда В.І., доц. Хомченкова Н.І.

Пролонговано: на 2021/2022 н.р. Бульда (Бульда В.І.) «17» 06 2021р.
(підпис, ПІБ, дата)

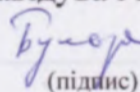
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: Хомченкова Н.І.к.м.н., доцент кафедри внутрішньої медицини

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри внутрішньої медицини

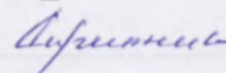

(підпис)

Володимир БУЛЬДА

Протокол № 8 від «15» червня 2021 р.

**Схвалено науково-методичною комісією
ННЦ «Інститут біології та медицини»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка**

Протокол від «17» червня 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії **Наталія СКРИПНИК**

«17» червня 2021 року

1. Метавикладання обов'язкової навчальної дисципліни «Внутрішня медицина з оцінкою результатів досліджень» є вивчення основних симптомів та синдромів, ознайомити студентів з механізмами їх виникнення, з діагностикою та інтерпретацією результатів досліджень, з основними методами профілактики та лікування у клініці внутрішніх хвороб. Закладає фундамент для засвоєння студентами знань з профільних клінічних професійно-практичних дисциплін; формує уміння застосовувати знання з патології внутрішніх органів в процесі подальшого навчання та професійній діяльності відповідно до принципів доказової медицини.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- 1. Успішне опанування навчальних дисциплін із усіх медичних дисциплін як нормативних, зокрема: медичної біології та фізики, біоорганічної та біологічної хімії, гістології, цитології та ембріології, анатомії людини, патоморфології, фізіології та патофізіології, мікробіології, вірусології та імунології, радіології, медичної генетики й інтегрується з цими дисциплінами.*
- 2. Вміння самостійно застосовувати знання з базових дисциплін (медичної біології, медичної та біологічної фізики, біоорганічної та біологічної хімії, гістології, цитології, ембріології, вірусології, імунології та радіології) та ін. дисциплін для рішення конкретних науково-практичних задач; працювати з науковою та науково-методичною літературою.*
- 3. Володіння елементарними навичками системного аналізу.*

3. Анотація навчальної дисципліни:

«Внутрішня медицина з оцінкою результатів досліджень» охоплює вивчення основних етіологічних та патогенетичних факторів виникнення захворювань органів травлення, дихальної, серцево-судинної та сечевидільних систем; основи клінічного обстеження хворого, основні симптоми та синдроми при захворюваннях внутрішніх органів та їх оцінка, методичні основи фізикального обстеження хворого та семіологічна оцінка результатів обстеження хворого, клінікодіагностична інтерпретація показників найважливіших лабораторно-інструментальних досліджень в нормі та при даних захворюваннях; основні принципи лікування, прогнозу та профілактики.

4. Завдання (навчальні цілі):

- сформулювати уявлення про загальні поняття і механізми патогенезу захворювань у клініці внутрішньої медицини;
- засвоїти основну термінологію, класифікації, плани обстежень хворих згідно з міжнародними стандартами;
- сформулювати уяву про основні напрямки фізикальних, лабораторних та інструментальних досліджень;

- дати уявлення про сучасні тенденції розвитку внутрішньої медицини з оцінкою результатів досліджень та суміжних з нею наук для майбутньої професійної орієнтації

Навчальна дисципліна «Внутрішня медицина з оцінкою результатів досліджень» формує засади для подальшого вивчення студентом дисциплін та вміння застосовувати клінічне мислення для подальшого навчання та у професійній діяльності.

Згідно вимогам Стандарту вищої освіти України (другий (магістерський) рівень вищої освіти, галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 224 «Технології медичної діагностики та лікування») дисципліна забезпечує набуття студентами наступних *компетентностей*:

✓ *інтегральна:*

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

✓ *загальні:*

ЗК02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК04. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

✓ *спеціальні (фахові, предметні):*

ФК05. Здатність інтерпретувати результати на основі наукового знання, розуміючи взаємозв'язок між результатами аналізу, діагнозом, клінічною інформацією та лікуванням, та представляти і повідомляти результати належним чином та документувати конфіденційні дані.

ФК19. Здатність використовувати професійно-профільні знання, практичні навички та уміння для проведення серологічних досліджень та відтворення основних молекулярних методів.

ФК23. Здатність пропагандувати основні положення та принципи раціонального харчування, здійснювати оцінку та корекцію раціону харчування.

5. Результати навчання за дисципліною:

4 семестр

Результат навчання (1 - знати; 2 - вміти; 3 – комунікація; 4 - автономність та відповідальність)		Форми (та/ або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
Знати				
1.1.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, знати методики та стандартні схеми опитування та фізикального обстеження пацієнтів з хворобами внутрішніх органів.	Лекція, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень	6
1.2.	Знати стандартні методики проведення лабораторних та інструментальних досліджень хворих із хворобами внутрішніх органів.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень	6
1.3.	Знати алгоритми діагностики хвороб внутрішніх органів; алгоритми виділення провідних симптомів або синдром попередніх та клінічних діагнозів, методи лабораторного та інструментального обстеження.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень	6
1.4.	Знати про етичні та юридичні норми; алгоритми та стандартні схеми визначення режиму праці та відпочинку при лікуванні, на підставі попереднього та клінічного діагнозу хвороб внутрішніх органів.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень	10
1.5.	Знати алгоритми та стандартні схеми призначення харчування під час лікування хвороб внутрішніх органів.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання виконання практичних робіт; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень	6
1.6.	Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі лікаря, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання виконання практичних робіт; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень	6

Вміти				
2.1.	Вміти провести бесіду з пацієнтом з хворобою внутрішніх органів; на підставі алгоритмів та стандартів, використовуючи стандартні методики, провести фізикальне обстеження пацієнта.	Самостійна робота	Оцінювання презентації / доповіді	10
2.2.	Вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень та на їх підставі оцінити інформацію щодо діагнозу хворого.	Практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання виконання практичних робіт	10
2.3.	Вміти визначати принципи та характер лікування хвороб внутрішніх органів.	Практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання виконання практичних робіт; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень	10
2.4.	Вміти виконувати медичні маніпуляції.	Практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання виконання практичних робіт	10
2.5.	Вміти оцінити стан здоров'я пацієнтів із хворобами внутрішніх органів. Вміти оцінити стан здоров'я населення та планувати профілактичні заходи.	Практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання виконання практичних робіт; оцінювання презентації / доповіді	10
Комунікація				
3.1	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державну мову; іноземну мову у професійній діяльності; встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків	Практичне заняття, самостійна робота	Оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень	5
Автономність та відповідальність				
4.1.	Дотримуючись етичних та юридичних норм, нести відповідальність за прийняття обґрунтованих рішень і дій щодо правильності встановленого синдромного діагнозу захворювання	Самостійна робота	Оцінювання презентації / доповіді	5

5 семестр

Результат навчання (1 - знати; 2 - вміти; 3 – комунікація; 4 - автономність та відповідальність)		Форми (та/ або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
Знати				
1.1.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, знати методики та стандартні схеми опитування та фізикального обстеження пацієнтів з хворобами внутрішніх органів.	Лекція, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень; іспит	6
1.2.	Знати стандартні методики проведення лабораторних та інструментальних досліджень хворих із хворобами внутрішніх органів.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень; іспит	6
1.3.	Знати алгоритми діагностики хвороб внутрішніх органів; алгоритми виділення провідних симптомів або синдром попередніх та клінічних діагнозів, методи лабораторного та інструментального обстеження.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень; іспит	6
1.4.	Знати про етичні та юридичні норми; алгоритми та стандартні схеми визначення режиму праці та відпочинку при лікуванні, на підставі попереднього та клінічного діагнозу хвороб внутрішніх органів.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень; іспит	10
1.5.	Знати алгоритми та стандартні схеми призначення харчування під час лікування хвороб внутрішніх органів.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання виконання практичних робіт; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень; іспит	6
1.6.	Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі лікаря, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання виконання практичних робіт; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень; іспит	6

Вміти				
2.1.	Вміти провести бесіду з пацієнтом з хворобою внутрішніх органів; на підставі алгоритмів та стандартів, використовуючи стандартні методики, провести фізикальне обстеження пацієнта.	Самостійна робота	Оцінювання презентації / доповіді	10
2.2.	Вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень та на їх підставі оцінити інформацію щодо діагнозу хворого.	Практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання виконання практичних робіт; іспит	10
2.3.	Вміти визначати принципи та характер лікування хвороб внутрішніх органів.	Практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання виконання практичних робіт; оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень; іспит	10
2.4.	Вміти виконувати медичні маніпуляції.	Практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання виконання практичних робіт; іспит	10
2.5.	Вміти оцінити стан здоров'я пацієнтів із хворобами внутрішніх органів. Вміти оцінити стан здоров'я населення та планувати профілактичні заходи.	Практичне заняття, самостійна робота	Проміжний контроль 1, 2; оцінювання виконання практичних робіт; оцінювання презентації / доповіді; іспит	10
Комунікація				
3.1.	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державну мову; іноземну мову у професійній діяльності; встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків	Практичне заняття, самостійна робота	Оцінювання презентації / доповіді; усних відповідей / доповнень	5
Автономність та відповідальність				
4.1.	Дотримуючись етичних та юридичних норм, нести відповідальність за прийняття обґрунтованих рішень і дій щодо правильності встановленого синдромного діагнозу захворювання	Самостійна робота	Оцінювання презентації / доповіді	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

4 семестр

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	4.1
ПРН 6. Верифікувати результати лабораторних досліджень в клініці внутрішніх хвороб (норма / патологія).	+		+	+			+		+	+	+	+	
ПРН 7. Верифікувати результати лабораторних досліджень для діагностики дитячих хвороб (норма / патологія).	+	+			+	+	+		+		+		+
ПРН 8. Верифікувати результати лабораторних досліджень для діагностики захворювань хірургічного профілю (норма / патологія).		+		+	+		+	+	+	+	+	+	+
ПРН19. Визначати фактори ризику здоров'я людини та епідеміології неінфекційних захворювань.		+		+	+		+	+	+	+	+	+	+

5 семестр

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)													
ПРН 6. Верифікувати результати лабораторних досліджень в клініці внутрішніх хвороб (норма / патологія).	+		+	+			+		+	+	+	+	
ПРН 7. Верифікувати результати лабораторних досліджень для діагностики дитячих хвороб (норма / патологія).	+	+			+	+	+		+		+		+
ПРН 8. Верифікувати результати лабораторних досліджень для діагностики захворювань хірургічного профілю (норма / патологія).		+		+	+		+	+	+	+	+	+	+
ПРН19. Визначати фактори ризиків здоров'я людини та епідеміології неінфекційних захворювань.		+		+	+		+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

4 семестр

7.1. Форми оцінювання студентів (форми контролю):

- поточне оцінювання (поточний контроль):

1. Проміжний контроль 1 – РН 1.1–1.6, 2.2–2.5 – 20 балів / 10 балів
2. Проміжний контроль 2 РН 1.1 1.6, 2.2 2.5 20 балів / 10 балів
3. Презентації / доповіді - РН 1.1 1.6, 2.3, 2.5, 3.1, 4.1 20 балів / 10 балів
4. Усні відповіді / доповнення - РН 1.1 1.6, 2.3, 3.1 10 балів / 5 балів
5. Оцінювання виконання практичних завдань - РН 2.2–2.5 – 30 балів / 15 балів.

- підсумкове оцінювання: у формі заліку

Підсумкова оцінка з освітнього компонента, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання. Оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються.

Обов'язковим для отримання позитивної підсумкової оцінки (60 балів і вище та «зараховано») є відпрацювання всіх практичних занять.

Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається.

7.2. Організація оцінювання:

Підсумковий контроль проводиться після завершення курсу лекцій та практичних занять. Оцінювання практичних завдань здійснюється по закінченні курсу лекцій. Оцінювання підготовлених презентацій / доповідей та їхнього захисту, усних відповідей / доповідей проводиться упродовж семестру.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

5 семестр

7.1. Форми оцінювання студентів (форми контролю):

- поточне оцінювання (поточний контроль):

1. Проміжний контроль 1 – РН 1.1–1.6, 2.2–2.5 – 10 балів / 5 балів
2. Проміжний контроль 2 – РН 1.1–1.6, 2.2–2.5 – 10 балів / 5 балів
3. Презентації / доповіді - РН 1.1–1.6, 2.3, 2.5, 3.1, 4.1 – 8 балів / 4 бали
4. Усні відповіді / доповнення - РН 1.1–1.6, 2.3, 3.1 – 10 балів / 5 балів
5. Оцінювання виконання практичних завдань - РН 2.2 2.5 22 бали / 11 балів.

- семестрове оцінювання (семестровий контроль): у формі іспиту

Підсумкова оцінка з освітнього компонента в цілому, підсумковою формою контролю за яким встановлено іспит, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання під час семестру (оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються) та оцінки, отриманої під час іспиту.

Форма проведення іспиту - письмово-усна, вид письмових завдань - запитання з відкритими відповідями. Результатами навчання, які оцінюються під час проведення іспиту, є РН 1.1–1.6, 2.2–2.5. Максимальна кількість балів, яка може бути отримана здобувачем освіти під час іспиту, становить 40 балів за 100 бальною шкалою.

Перекладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається.

- умови допуску до іспиту:

Обов'язковою умовою допуску до іспиту є виконання практичних завдань та відпрацювання всіх практичних робіт, написання проміжного, підсумкових контролів 1 і 2 та підготовка презентації доповіді. Здобувач освіти не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше ніж 20 балів.

7.2. Організація оцінювання:

Проміжний контроль 1 та 2 проводиться по завершенні відповідних тематичних лекцій з Розділів 1 та 2. Оцінювання практичних занять здійснюється протягом семестру. Оцінювання підготовлених презентацій доповідей, усних відповідей доповнень проводиться упродовж лекційного курсу та практичних занять.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план

4 семестр

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		Лекції	Практичні заняття	Консультації	Самостійна робота*
Змістовний модуль 1					
1.	Лекція 1. Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти захворювань верхніх відділів ШКТ. Принципи лікування	2			
2.	Практичне заняття 1. Гастроєзофагеальна рефлюксна хвороба Шлункова диспепсія. Хронічні гастрити. Пептичні виразки шлунка та 12-палої кишки. Етіопатогенетичні аспекти та клініко –лабораторна діагностика. Інструментальні методи обстеження. Принципи лікування		2		
3.	Самостійна робота. Опанувати навичками оцінки клінічних проявів захворювань верхніх відділів шлунково-кишкового тракту. Проаналізувати основні зміни в лабораторних показниках при цих захворюваннях (заг.ан.крові, заг.ан.калу, оцінка методів визначення Н.рулогі : дихальні тести, СЛО тест, фекальний антиген). Опанувати навичками оцінки даних Рн-метрії. Підготувати презентацію на тему « Роль лабораторної діагностики при захворюваннях верхніх відділі ШКТ» Оформляти короткі протоколи огляду хворого.				4
4.	Лекція 2 Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти захворювань кишечника. Принципи лікування	2			
5.	Практичне заняття 2. Хронічні захворювання тонкого та товстого кишечника: целиакія, неспецифічні запальні захворювання кишечника та синдром подразненого кишечника. Етіопатогенетичні аспекти та клініко –лабораторна діагностика. Інструментальні методи обстеження. Принципи лікування.		2		
6.	Самостійна робота. Опанувати навичками оцінки клінічних проявів захворювань кишечника. Проаналізувати основні зміни в лабораторних показниках при цих захворюваннях (заг. ан. крові, протеїнограма, електроліти, капrogramма) Опанувати навичками оцінки імуноферментного аналізу ELISA з вивченням концентрацій специфічних для целиакії антитіл, водневих дихальних тестів. Підготувати презентацію на тему « Роль лабораторної діагностики при захворюваннях тонкого кишечника» Оформляти короткі протоколи огляду хворого.				4

7.	Практичне заняття 3. Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти захворювань жовчовиводячих шляхів. Методи інструментальної діагностики захворювань жовчовиводячих шляхів. Принципи лікування.		2		
8.	Самостійна робота Опанувати навичками оцінки клінічних проявів захворювань жовчовиводячих шляхів. Навчитися аналізувати дані лабораторних обстежень при цій патології (заг.ан. крові, білірубін, лужна фосфатаза, протеїнограма, гостро фазові показники, трансамінази) Вміти аналізувати дані багатомоментного дуоденального зондування. Підготувати презентацію на тему « Багатомоментне дуоденальне зондування: методика проведення та аналіз отриманих результатів» Оформляти короткі протоколи огляду хворого.				4
9.	Лекція 3 Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти захворювань печінки. Принципи лікування	2			
10.	Практичне заняття 4 Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти захворювань печінки. Інструментальна діагностика. Принципи лікування		2		
11.	Самостійна робота. Опанувати навичками оцінки клінічних проявів захворювань печінки. Опанувати аналіз основних лабораторних синдромів при захворюваннях печінки (синдром гіпербілірубінемії, мезенхімально-запальний синдром, синдром порушення синтетичної функції печінки, холестатичний синдром, інтоксикаційний синдром) Аналізувати дані сироваткових маркерів вірусних гепатитів, полімеразної ланцюгової реакція (ПЛР) на виявлення вірусу в сироватці крові, якісного і кількісного аналізу, генотипування вірусу, оцінити результати аналізу на антинуклеарні, антимітохондріальні, антигладком'язеві антитіла Підготувати презентацію на тему: «Значення лабораторних тестів на визначення фіброзу печінки» Оформляти короткі протоколи огляду хворого.				3
12.	Практичне заняття 5. Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти захворювань підшлункової залози. Інструментальні методи обстеження. Принципи лікування		2		
13.	Самостійна робота. Опанувати навичками оцінки клінічних проявів захворювань підшлункової залози. Навчитися аналізувати дані лабораторних обстежень при цій патології (заг.ан. крові, білірубін, лужна фосфатаза, протеїнограма, гостро фазові показники, трансамінази, капрограма) Оцінити показники ферментативної активності підшлункової залози (амліза крові, діастаза сечі, еластаза калу) Аналізувати значення додаткових лабораторних методів обстеження (глюкоза крові, ліпідний профіль, рівень інсуліну, С-пептиду, панкреатичного поліпептиду, глюкагону в крові). Опанувати методику та аналізувати дані рівню бікарбонатів, ферментів в дуоденальному вмісті (пряме –еуфілін-кальцієвий				3

	тест, непряме -тест Лунда); 13С-дихальних тестів (триглицеридний, амілазний) Підготувати презентацію на « Значення капрологічного обстеження для визначення порушення екзогенної функції підшлункової залози» Оформляти короткі протоколи огляду хворого.				
14.	Лекція 4. Основні симптоми найбільш розповсюджених захворювань сечевидільної системи та методи дослідження в нефрології.	2			
15.	Самостійна робота інтерпретувати дані клініко-лабораторних методів дослідження: загальних аналізів крові та сечі, ан. сечі за Нечипоренко та Зимницьким проби Амбюрже, проби Реберга , трипорційне дослідження сечі , бактеріологічне дослідження сечі . Аналізувати біохімічні показники крові ,зокрема білок та білкові фракції, ліпідограма, креатинін, сечовина, електроліти, КЩР, показники гострої фази запалення. Оцінювати імунологічні тести (АСЛ-0, ревматоїдний фактор LE клітини, антинуклеарний фактор та антитіла до екстрагованих ядерних антигенів, антитіла до одно- та двоспиральних ДНК. Опанування навичками трактування результатів УЗД, КТ при обстеженні нирок. Аналізувати дані пункційних біоптатів нирок Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему « Лабораторне значення аналізів сечі для визначення патології сечовидільної системи»				3
16.	Практичне заняття 6. Гломерулонефрити та пієлонефрити. Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти. Принципи лікування.	2			
17.	Самостійна робота Інтерпретувати дані клініко-лабораторних методів дослідження (загальний аналіз крові, біохімічного аналізу крові, загального аналізу сечі) оцінювати динаміку діурезу, кислотно-лужного балансу крові, розумітися на інформативній цінності інструментального обстеження (УЗД нирок, доплер-УЗД, ретроградна пієлографія, комп'ютерна томографія, радіоізотопна ренографія, сцинтиграфія, ангіографія, ядерна магнітна томографія) Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему « Прогностичне значення патоморфологічної оцінки різних варіантів гломерулонефриту»				3
18.	Практичне заняття 7. Гостра та хронічна ниркова недостатність . Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти. Принципи лікування.	2			
19.	Самостійна робота Інтерпретувати дані показників заг. аналізу сечі, показників азотистого обміну ,загального аналізу крові, аналізу сечі за Нечипоренком, Зимницьким Аналізувати рівень протеїнемії, зміни в білкових фракціях, ліпідограму, електроліти, рівень глікемії, глюкозурії, протеїнурії. Розумітися на інформаційному значенні LE-клітин, серологічних реакцій Оформляти короткі протоколи огляду хворого.				3

	Підготувати презентацію на тему « Клініко-лабораторні аспекти нефротичного синдрому»				
20.	Практичне заняття 8. Амілоїдоз. Нефротичний синдром. Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти. Принципи лікування		2		
Проміжний контроль 1			2		
Змістовний модуль 2					
21.	Лекція 5. Основні ендокринологічні захворювання та значення лабораторної діагностики для їх визначення.		2		
22.	Самостійна робота. Опанування навичками аналізувати дані лабораторних методів дослідження (тест толерантності до глюкози, глікемічний профіль, С-пептид, HbA1c, ліпіди). Інтерпретувати показники кислотно-лужного балансу, заг. аналізу сечі. Підготувати презентацію на тем «Значення лабораторної діагностики в оцінці рівня глікемії у хворих на цукровий діабет» Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему « Варіанти лабораторної оцінки рівня глікемії»				3
23.	Практичне заняття 9 Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти розвитку цукрового діабету. Принципи лікування.		2		
24.	Самостійна робота Опанування навичками трактування даних гормонального обстеження щитоподібної залози (ТТГ, Т ₃ , Т ₄ , АТПО, антитіла до рецепторів ТТГ, тиреоглобуліну) та даних гормонального обстеження надниркових залоз (АКТГ, кортизол, альдостерон, ренін, електроліти крові та метанефрини у сечі). Аналізувати дані інструментального обстеження щитоподібної залози та наднирників. (УЗІ, КТ, МРТ) Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему « Роль Лабораторної діагностики в визначенні захворювань гіпофіза»				3
25.	Практичне заняття 10 Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти захворювань щитоподібної залози та наднирників. Принципи лікування.		2		
26.	Лекція 6. Етіопатофізіологічні аспекти розвитку анемії. Клініка. Значення лабораторної діагностики для їх визначення .Принципи лікування		2		
27.	Самостійна робота. Опанувати навичками виділення основних клінічних симптомів при різних видах анемії. Трактувати дані лабораторного обстеження при анеміях. Виявляти наявність морфологічних змін в загальному аналізі крові. Проводити диференціальну діагностику анемії на основі даних загального аналізу крові та біохімічних показників. Оцінювати стан кроветворення в кістковому мозоку. Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему: « Значення загального аналізу крові при діагностиці різних варіантів анемії»				4

28.	Практичне заняття 11 <i>Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти анемії. Принципи лікування.</i>		2		
29.	Лекція 7. <i>Етіопатофізіологічні аспекти розвитку гемобластозів. Клініка. Значення лабораторної діагностики для їх визначення . принципи лікування</i>	2			
30.	Самостійна робота Визначати основні клінічні синдроми при гемобластозах Опанувати навички оцінки загального аналізу крові й мієлограми в нормі і при гострих та хронічних лейкеміях. Аналізувати показники цитохімічного дослідження. Визначати специфічні маркери лейкемій (баластні клітини, клітини Боткіна–Гумпрехта, Ph-хромосома, рівень лужної фосфатази нейтрофілів) Розумітися на інформативному значенні імунофенотипування. Оформляти короткі протоколи огляду хворого. « Морфологічні зміни в загальному аналізі крові при різних варіантах гемобластозів»				4
31.	Практичне заняття 12. <i>Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти гемобластозів Принципи лікування</i>		2		
32.	Самостійна робота Визначати основні клінічні синдроми при при тромбоцитопеніях та коагулопатіях. Трактувати результати аналізів периферичної крові та коагулограми при різних геморагічних захворюваннях. Виявляти наявність морфологічних змін в загальному аналізі крові. Опанувати. навичками оцінки біохімічних показників при різних варіантах геморагічних діатезів (білірубін, креатини , сечовина, загальний білок та білкові фракції) та імунологічного аналізу крові (рівень Т та В лімфоцитів, IgA, IgM та IgG, РФ, антитіла до кардіоліпіну). Розумітися на методах молекулярної діагностики гемофілії (аналіз поліморфізму довжини рестрикційних фрагментів ДНК, пряма ідентифікація мутацій) Оформляти короткі протоколи огляду хворого.				4
33.	Практичне заняття 13. <i>Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти геморагічних діатезів.Принципи лікування</i>		2		
Консультація				1	
Проміжний контроль 1			2		
Всього: 90 годин / 3 кредити		14	30	1	45

* За наявності змін до графіку навчального процесу див. додаток 1

5 семестр

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		Лекції	Практичні заняття	Консультації	Самостійна робота*
Змістовний модуль 1					
1.	Лекція 1. . Гіпертонічна хвороба, гіпертонічні кризи та симптоматичні артеріальні гіпертензії. Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти. Принципи лікування	2			
2.	Самостійна робота. Підготовка до практичного заняття <i>Гіпертонічна хвороба, гіпертонічні кризи та симптоматичні артеріальні гіпертензії. Етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, клініка, лікування.</i> Опанування навичками аналізувати дані фізикальних, лабораторних методів дослідження з урахуванням ураження органів – мішень (загально-клінічні аналізи крові та сечі, біохімічні аналізи крові) – опанувати навичками аналізу результатів інструментальних методів обстеження (ЕКГ,ЕхоКГ, рентгенографія ОГК) Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему: «Значення лабораторної діагностики при синдромі АГ»				5
3.	Практичне заняття 1. <i>Гіпертонічна хвороба, гіпертонічні кризи та симптоматичні артеріальні гіпертензії. Етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, клініка, лікування.</i>		2		
4.	Лекція 2 ІХС (стенокардія та інфаркт міокарду). Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти.Принципи лікування	2			
5.	Самостійна робота. Підготовка до практичного заняття «ІХС (стенокардія та інфаркт міокарду). Гострий коронарний синдром. Етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, клініка, лікування» - Опанування навичками аналізувати дані фізикальних, лабораторних методів дослідження (-опанування навичками трактування даних загального аналізу крові, біохімічного аналізу крові), маркери пошкодження міокарду. -опанування навичками трактування даних коагулограми, ліпідемії. -опанування навичками трактування даних променевого (рентгенологічного та сонографічного), дослідження, - опанування навичками трактування результатів ЕКГ у хворих з ІХС Оформляти короткі протоколи огляду хворого Підготувати презентацію на тему « Роль дисліпідемії в розвитку ІХС»				4
6.	Практичне заняття 2. <i>ІХС (стенокардія та інфаркт міокарду). Етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, клініка, лікування.</i>		2		
7.	Лекція 3. Запальні захворювання серця(інфекційний ендокардит, міокардит, перикардит) Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти. Принципи лікування	2			

8.	Самостійна робота. Опанувати навичками аналізу даних клінічного обстеження при запальних захворюваннях серця. Опанувати навичками проведення аналізу лабораторних показників : заг.ан. крові, маркерів запалення (протсіннограма, СРП), ферментативна активність (АСТ, КФК,ЛДГ). Аналізувати показники аналізу перикардіального випоту. Опанування навичками трактування даних променевого (рентгенологічного та сонографічного), дослідження, - опанування навичками трактування результатів ЕКГ у хворих з запальними захворюваннями серця. Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему : « Значення лабораторної діагностики при запальних захворюваннях серця»				4
9.	Практичне заняття 3. Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти запальних захворювань серця. Принципи лікування		2		
10.	Самостійна робота. Опанування навичками виділення основних симптомів СН та гострої лівошлуночкової недостатності.Трактувати дані загального аналізу крові, біохімічного аналізу крові), опанувати навичками оцінки показників коагулограми, кислотно-лужного балансу, -опанування навичками трактування даних променевого (рентгенологічного та сонографічного), дослідження, - опанування навичками трактування результатів ЕКГ у хворих з СН Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему: « Значення лабораторної діагностики у хворих з СН»				4
11.	Практичне заняття 4. Серцева недостатність (хронічна серцева недостатність, набряк легень) Значення лабораторного обстеження при їх діагностиці. Принципи лікування				
12.	Самостійна робота. Опанування навичками виділення основних симптомів при ронічному легеневому серці та ТЕЛА. Трактувати дані загального аналізу крові, біохімічного аналізу крові прищій патології, опанувати навичками оцінки показників коагулограми, кислотно-лужного балансу, -опанування навичками трактування даних променевого (рентгенологічного та сонографічного), дослідження, - опанування навичками трактування результатів ЕКГ у хворих з ХЛС та ТЕЛА Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему «Лабораторні методи оцінки стану згортаючої системи крові»		2		
13.	Практичне заняття 5. Хронічне легеневе серце та тромбоемболія легеневої артерії. Значення лабораторного обстеження при їх діагностиці. Принципи лікування.		2		
Проміжний контроль 1			2		
Змістовний модуль 2					
14.	Лекція 4. Запальні та гнійно-деструктивні захворювання бронхо-легеневого апарату та значення лабораторно-інструментального обстеження Принципи лікування		2		
15.	Самостійна робота. Опанувати навичками оцінки клінічних проявів запальних та проявів гнійно-деструктивних захворювань бронхо-легеневого апарату (бронхіти, пневмонії,				4

	абсцес та гангрена легень, бронхоектатична хвороба) Навчитися аналізувати дані лабораторних обстежень при цій патології : заг. аналіз крові, сечі, заг.ан. харкотиння, біохімічні маркери запалення. Опанувати методи оцінки кислотно-лужного балансу, та рівня насиченості крові киснем. Опанування навичками трактування результатів рентгенологічного дослідження ОГК, бронхоскопії, УЗД, КТ Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему: «Методи лабораторного дослідження харкотиння та їх інформаційне значення»				
16.	Практичне заняття 6. Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти запальних та гнійно-деструктивних захворювань бронхо-легеневого апарату		2		
17.	Лекція 5. Обструктивні захворювання бронхо-легеневого апарату та значення лабораторно-інструментального обстеження. Принципи лікування	2			
18.	Самостійна робота. Опанувати навичками оцінки клінічних проявів бронхообструктивних захворювань легень (ХОЗЛ, бронхіальна астма).) Навчитися аналізувати дані лабораторних обстежень при цій патології : заг. аналіз крові, сечі, заг.ан. харкотиння, біохімічні маркери запалення. Опанувати навичками проведення алергологічних проб для визначення причин розвитку бронхіальної астми. опанування навичками трактування даних імуноферментних досліджень крові в діагностиці бронхіальної астми. Аналізувати дані спірометричного обстеження. Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему: « Значення спірометрії в оцінці вентиляційної недостатності»				4
19.	Практичне заняття 7. Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти бронхообструктивних захворювань легень. Принципи лікування.		2		
20.	Самостійна робота. Опанувати навичками оцінки клінічних проявів плевритів (сухий та ексудативний плеврит, емпієма плеври) Навчитися аналізувати дані лабораторних обстежень при цій патології : заг. аналіз крові, сечі, біохімічні маркери запалення. Опанувати навичками оцінки даних лабораторного аналізу плеврального вмісту. Опанування навичками трактування результатів рентгенологічного дослідження ОГК при плевритах Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему: методи лабораторної діагностики плевральної рідини та їх інформаційне значення»				4
21.	Практичне заняття 8. Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти ураження плеври (плеврити, емпієма плеври). Принципи лікування.		2		
22.	Самостійна робота. Опанувати навичками оцінки дослідження газів крові, розумітися на значенні рН-метрії крові, проводити окси- і карбометричний моніторинг неінвазивними методами. Оцінювати інформаційну цінність даних інструментальної				4

	діагностики в визначенні ступеню ДН (спірометрія, рентгенографія ОГК) Оформляти короткі протоколи огляду хворого.				
23.	Практичне заняття 9. Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти дихальної недостатності. Принципи лікування.		2		
24.	Лекція 6. Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти захворювань опорно-рухового апарату(ОА, РА, анкілозуючий спонділоартрит, серонегативні спонділоартрити, подагра). Принципи лікування		2		
25.	Самостійна робота. Виділяти основні клінічні симптоми ураження опорно-рухового апарату. Навчитися аналізувати дані лабораторних обстежень при цій патології : заг. аналіз крові, сечі, біохімічні маркери запалення. Опанувати навички оцінки серологічних показників (АСЛ-О, РФ, АЦЦП). Оцінювати компоненти НЛА – комплексу Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему: « Роль імунодіагностики в ревматологічній практиці»				4
26.	Практичне заняття 10. Захворювання опорно-рухового апарату(ОА, РА, анкілозуючий спонділоартрит, серонегативні спонділоартрити, подагра) Значення лабораторних досліджень при їх діагностиці. Принципи лікування		4		
27.	Лекція 7 Етіопатогенетичні та клініко-діагностичні аспекти дифузних захворювань сполучної тканини (СЧВ, ССД, поліміозит)Принципи лікування		2		
28.	Самостійна робота. Виділяти основні клінічні симптоми при дифузних захворюваннях сполучної тканини. Навчитися аналізувати дані лабораторних обстежень при цій патології : заг. аналіз крові, сечі, біохімічні маркери запалення, КФК. Опанувати навички оцінки серологічних показників (титри антинуклеарного фактору, титри антитіл до ДНК, анти-Scl-70 та антицентромерні антитіла, рівень оксипроліну), Оцінювати наявність LE-клітин. Оформляти короткі протоколи огляду хворого.				4
29.	Практичне заняття 11.Дифузні захворювання сполучної тканини. (СЧВ, ССД, поліміозит)Значення лабораторних досліджень при їх діагностиці. Принципи лікування		2		
30.	Самостійна робота. Виділяти основні клінічні симптоми при системних васкулітах. Навчитися аналізувати дані лабораторних обстежень при цій патології : заг. аналіз крові, сечі, біохімічні маркери запалення, печінкові ферменти, креатинін, КФК. Опанувати навички оцінки імунологічного обстеження (рівень Ц-АНЦА, п-АНЦА, наявність кріоглобулінемії, антитіл до фосфоліпідів, антитіл до базальних мембран клубочків, активність комплементу або його фракцій С3 і С4). Аналізувати результати біопсії уражених тканин. Розумітися на інформаційній цінності рентгенологічного дослідження ОГК, приносних пазух, УЗД ОЧП малого тазу, комп'ютерні				5

	томографії, МРТ, ангиографії і аортографії при системних васкулітах. Оформляти короткі протоколи огляду хворого. Підготувати презентацію на тему: «АНЦА-васкуліти. Значення лабораторної іагностики в їх визначенні»				
31.	Практичне заняття 12. Системні васкуліти. Значення лабораторних досліджень при їх діагностиці. Принципи лікування.		2		
Проміжний контроль 2			2		
Консультація				2	
Всього: 90 годин / 3 кредити		14	28	2	46

* За наявності змін до графіку навчального процесу див. додаток І

Загальний обсяг 180 год., в тому числі:

Лекції – 28 год.

Практичні заняття – 58 год.

Консультації – 3 год.

Самостійна робота – 91 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна

1. Внутрішні хвороби. Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19 / А.С. Свінцицький, П. Гаєвські – Польща, Краків, Практична Медицина, 2018. – 1632 с.
2. Внутрішні хвороби: у 2 частинах, за редакцією Л.В. Глушка. – К. ВСВ «Медицина», 2019. – 680 с.
3. Класифікації захворювань органів травлення: довідник / О.Я. Бабак, О.А. Голубовська, Н.Б. Губергріц та ін.; за ред. Н.В. Харченко. Кіровоград: Поліум, 2015. 55 с.
4. Клінічне тлумачення й діагностичне значення лабораторних показників у загально-лікарській практиці: навчальний посібник. 2-е вид. / І.П. Катеринчук. – К: Медкнига, 2018. – 228 с.
5. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи: нормативні показники, трактування змін: довідник-посібник, 26-е вид., змінене / за ред. Ю.М. Мостового. – К.: Центр ДЗК, 2019. – 791 с.
6. Внутрішня медицина: Порадник лікарю загальної практики: навчальний посібник. / А.С. Свінцицький, О.О. Абрагамович, П.М. Боднар та ін.; За ред. проф. А.С. Свінцицького. – ВСВ «Медицина», 2014. – 1272 с. + 16с. кольоров. вкл.

Додаткова

1. Harrison's principles of internal medicine (Vol.1 & Vol.2), 20th edition / J. Larry Jameson, A. Fauci, D. Kasper, S. Hauser, D. Longo, J. Loscalzo. – OH, United States: McGraw-Hill Education, 2018. – 4048 p.
2. Наказ МОЗ України № 271 від 13.06.2005 «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Гастроентерологія».
3. Наказ МОЗ України від 03.07.2006 р. №430 Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Анестезіологія та інтенсивна терапія»
4. Наказ МОЗ України № 128 від 19.03.2007 «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Пульмонологія».
5. Наказ МОЗ України від 27 червня 2013 р. № 555 «Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному обструктивному захворюванні легень». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Хронічне обструктивне захворювання легень».
6. Наказ МОЗ України від 08 жовтня 2013 р. № 868 «Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бронхіальній астмі». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Бронхіальна астма».
7. Наказ МОЗ України від 31.10.2013 р. № 943 «Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гастроєзофагеальній рефлюксній хворобі». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Гастроєзофагеальна рефлюксна хвороба».
8. Наказ МОЗ України від 02.04.2014 р. №233 «Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при вірусному гепатиті С». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги дорослим та дітям «Вірусний гепатит С».

9. Наказ МОЗ України від 03.09.2014 р. № 613 «Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при пептичній виразці шлунка та дванадцятипалої кишки». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки у дорослих».
10. Наказ МОЗ України від 10.09.2014 р. № 638 «Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному панкреатиті». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Хронічний панкреатит».
11. Наказ МОЗ України від 06.11.2014 р. №826 «Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічних неінфекційних гепатитах». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Алкогольний гепатит». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Аутоімунний гепатит». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Неалкогольний стеатогепатит».

Інформаційні ресурси

1. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал – все про освіту в Україні.
2. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
3. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.